

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ «ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΣΤΑΝΟΣ»
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΡΑΚΗΣ)
ΠΕΚ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Πανελλήνιο Συνέδριο Διδασκαλεία: παρελθόν, παρόν και μέλλον

Αλεξανδρούπολη, 29 και 30 Μαΐου 2009

Επιμέλεια
Καθηγήτρια Ελένη Ταρατόρη

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ:
ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ**

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ «ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΣΤΑΝΟΣ»
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΡΑΚΗΣ)
ΠΕΚ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ: ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
29 και 30 Μαΐου 2009

Επιμέλεια
Καθηγήτρια Ελένη Ταρατόρη

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Σελιδοποίηση: *Μιχάλης Νόττας*

Αριθμός Εκτύπωσης: 1414

ISBN 978-960-467-141-0

© 2009

Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.
Κων. Μελενίκου 5, Τ.Κ. 546 35, Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 208.540, Fax 2310 245.541
Web: <http://www.kyriakidis.gr>

Αθήνα: Κεντρικό Αρσάκειο Μέγαρο,
Στοά του Βιβλίου,
Πεσμαζόγλου 5, Τ.Κ. 105 64
τηλέφωνο και fax: 210 32.11.097

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Πάντως, κατά το Ν.2121/1993 και τη διεθνή σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν.100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, (ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο), τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια εκδότη.

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ «ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΣΤΑΝΟΣ»**

Πρόεδρος: **Ελένη Ταρατόρη**
 Αντιπρόεδρος: **Νικόλαος Μακρής**
 Αντιπρόεδρος: **Παύλος Μίχας**

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: **Ελένη Ταρατόρη**
 Αντιπρόεδρος: **Νικόλαος Μακρής**
 Ταμίας: **Μαρίνα Κουγιουρούκη**
 Ειδ. Ταμίας: **Πελαγία Στραβάκου**
 Μέλη: **Αγγελική Δαβάζογλου**
Γεράσιμος Κέκκερης
Παναγιώτης Γιαγκουνίδης
Μαρία Βεργέτη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρυσή Βιτσιλάκη	Σπύρος Κρίβας
Αγγελική Δαβάζογλου	Παύλος Μίχας
Αλεξάνδρα Ζερβού	Ιωάννης Πυργιωτάκης
Πέλλα Καλογιαννάκη	Ελένη Ταρατόρη
Δόμνα-Μίκα Κακανά	Μαρία Τζουριάδου
Γεράσιμος Κέκκερης	Αθανάσιος Τριλιανός
	Δημήτριος Χατζηδήμου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Βασιλική Βασιλούδη
 Κωνσταντίνος Κεραμάρης
 Σοφία Μάγκα
 Ευγενία Μπαρμπαγιάννη
 Ρεβύθη Ζωή
 Χρυσοβαλάντης Σαίρης
 Ευνίκη Τοκατλή
 Αρχοντία Φουτσιτζή
 Κωνσταντίνος Χατζηδήμου

Περιεχόμενα

Πρόλογος 13

Χαιρετισμοί

Χαιρετισμός της Προέδρου του Διδασκαλείου «Θεόδωρος Κάστανος» και Προέδρου του Παραρτήματος Θράκης της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Ελένης Ταρατόρη, Καθηγήτριας του Π.Τ.Δ.Ε. του Δ.Π.Θ. 17

Χαιρετισμός του Προέδρου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ροδόπης -Έβρου κ. Γεώργιου Μηνόπουλου 19

Γενικές Εισηγήσεις στην Ολομέλεια

Παναγιώτης Δ. Ξωχέλλης, Το Διδασκαλείο ως ίδρυμα για τη βασική εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα. Διαπιστώσεις και κριτικές επισημάνσεις με αναφορές στην επίσημη εκπαιδευτική πολιτική 21

Ιωάννης Ε. Πυργιωτάκης, Χρ. Παπαβασιλείου-Πυργιωτάκη, Η διετής μετεκπαίδευση των δασκάλων και τα σημερινά διδασκαλεία δημοτικής εκπαίδευσης: Προς μία αναθεώρηση του ρόλου τους; 33

Δημήτρης Χρ. Χατζηδήμου, Τα Διδασκαλεία Δημοτικής Εκπαίδευσης σήμερα: μία εκπαιδευτικο-πολιτική προσέγγιση 43

Αθανάσιος Γκότοβος, Διδασκαλεία και πανεπιστημιακά περιβάλλοντα: σκέψεις για μία ακαδημαϊκή αξιολόγηση 57

Παρουσίαση Εργασιών στις Ομάδες Εργασίας

Θεματική Ενότητα: Τα Διδασκαλεία στην Εκπαίδευση

Θεόδωρος Φλωρίδης, Προτάσεις αποφοίτων παλιότερων ετών για την εξέλιξη και αναβάθμιση των Διδασκαλείων Ειδικής Αγωγής 67

Σίμος Παπαδόπουλος, Η θεατρική παιδεία ως μέσο επαγγελματικής ανάπτυξης των μετεκπαιδευόμενων στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης: Εμπειρική έρευνα 83

Χρήστος Καρακύριος, Γεράσιμος Κέκκερης, Αξιολόγηση online μαθήματος «Επιστημονικές Εργασίες» μέσω του moodle 99

Βασίλειος Οικονομίδης, Κίνητρα και προσδοκίες των νηπιαγωγών για τη μετεκπαίδευσή τους 117

Θωμάς Μπάκας, Οι νομοθετικές ρυθμίσεις κατά τη διαχρονική εξέλιξη της μετεκπαίδευσης των δασκάλων στην Ελλάδα 133

Κατερίνα Κεδράκα , Από δάσκαλος... μαθητής: Ο εναλλασσόμενος ρόλος εκπαιδευτή-εκπαιδευομένου στην Εκπαίδευση Ενηλίκων	147
Μιχάλης Γεωργιάδης , Το Διδασκαλείο της Μέσης Εκπαίδευσης ως θεσμός μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών: το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία του κατά την χρονική περίοδο 1910-1985	161
Κώστας Ανθόπουλος, Τασούλα Παμουκτσόγλου , Επιμόρφωση στελεχών της εκπαίδευσης: ο ρόλος των Διδασκαλείων στην ανάπτυξη διοικητικών δεξιοτήτων	173
Αθανάσιος Καραφύλλης , Από τον Θ. Κάστανο στο Διδασκαλείο Θ. Κάστανος	183
Αθανασία Στέφου , Ευέλικτη μετεκπαίδευση στα Διδασκαλεία	197
Ευσταθία Μελεκίδου, Ευνίκη Τοκατλή, Κωνσταντίνος Φωστήροπουλος , Κεντρικά Διδασκαλεία: Μαράσλειο Διδασκαλείο Αθηνών, Διδασκαλείο Θεσσαλονίκης «ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΛΗΝΟΣ»	211
Αναστάσιος Γούκος, Μαρία Ιωάννου, Ευγενία Μπαρμπαγιάννη, Χρυσή Σταυρίδου , Περιφερειακά Διδασκαλεία Δημοτικής Εκπαίδευσης	227
Μαρία Βεργέτη , Από τα Διδασκαλεία του 19 ^{ου} αιώνα στα Διδασκαλεία του 20 ^{ου} και του 21 ^{ου} αιώνα: Από τη βασική επαγγελματική κατάρτιση στη μετεκπαίδευση	241
Θεματική Ενότητα: Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση	
Δ. Δρογίδης, Σ. Μούτσογλου, Π. Φουντάς, Ι. Αθανασιάδης , Η ιστορία με φόντο την Πληροφορική	253
Αναστασία Παναγιωτίδου , Οι διαφορές στάσεων απέναντι στους Η/Υ σε σχέση με το φύλο και το μορφωτικό επίπεδο των χρηστών Η/Υ ως καθοριστικός παράγοντας άμβλυνσης των αντιθέσεων	265
Σοφία Χατζηλεοντιάδου , Μια εναλλακτική ανάγνωση της χρήσης του Η/Υ στην εκπαίδευση μέσω της μικρογενετικής μεθόδου	279
π. Απόστολος (Πασχάλης) Καβαλιώτης , Η επίδραση του φύλου στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών	295
Αλέξανδρος Καρακός, Σπυρίδων Κιουλάνης , Εφαρμογή της μάθησης μέσω επίλυσης προβλημάτων [Problem – Based Learning (PBL)] στην εξ αποστάσεως επιμόρφωση των εκπαιδευτικών	305
Ιωάννα Παπαδοπούλου , Η διδασκαλία του Αρχαίου και Ρωμαϊκού Θεάτρου με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: προτάσεις και προκλήσεις	319
Άννα Παπαθανασίου, Χριστίνα Μεταξάκη-Κοσιονίδου , Ψηφιακή συλλογή και τάξη – μάθηση από πράγματα	333
Π. Μεντζέλου, Δ. Δρογίδης, Ι. Αθανασιάδης, Α. Παπά , Ανάπτυξη Μοντέλου Υπολογισμού Απόδοσης της Επένδυσης της Ηλεκτρονικής Μάθησης (e-Learning)	351

Κωνσταντίνος Μπαντικός, Ζαφείρης Ζαπρούδης, eTwinning: συνεργασίες σχολείων της Ευρώπης. Το έργο «Μια σταγόνα ταξιδεύει» ή πως οι πρακτικές του σήμερα συναντούν το αύριο 365

Θεματική Ενότητα: Συγκριτική Παιδαγωγική, Ιστορία και Ιστορία Εκπαίδευσης

Παναγιώτης Γιαγκουνίδης, Γεωργία Τζιανάρα, Αρχοντία Φουτσιτζή, Κοινωνική Δικαιοσύνη και Εκπαίδευση στη Φιλανδία και η πρόκληση των ερευνών PISA για την ισότητα των εκπαιδευτικών ευκαιριών 383

Αθανάσιος Τζιερτζής, Εκπαιδευτικά δρώμενα στη Μακεδονία στα τέλη του 19^{ου} αιώνα: η αγωνία και η μέριμνα του Ιωακείμ Γ΄ ως μητροπολίτη Θεσσαλονίκης (1874-1878) για την παιδεία του Γένους πριν την εκλογή του στον Πατριαρχικό Θρόνο 395

Απόστολος Τσιτσιγιάννης, Περιγραφή των παιδαγωγικών μεθόδων στο έργο του Θέωνα Προγυμνάσματα. Σύγκρισή τους με τη συνήθη μεθοδολογία κατά τη διδασκαλία των ρητορικών ασκήσεων-προγυμνασμάτων. 411

Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

Κυριάκος Παναγιώτου, Τομές και Προεκτάσεις στην Δια Βίου Εκπαίδευση 427

Μαριάννα Παυλίδου, Ιωάννης Σιγούρος, Διαθεματικές δραστηριότητες παραγωγής λόγου στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Ένα παράδειγμα αισθητικής παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον (Land Art) 437

Χρήστος Μπουλούμπασης, Το παιχνίδι ρόλων στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Σχεδιασμός και οργάνωση μιας περίπτωσης 447

Αντιγόνη Ζήση, Η ενδοσχολική επιμόρφωση ως παράγοντας ενίσχυσης της παιδαγωγικής κατάρτισης και της διδακτικής αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 457

Θεματική Ενότητα: Ειδική Αγωγή

Κυριάκος Ζαφειριάδης, Η δραματοποίηση ως μέθοδος διδασκαλίας του λόγου σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες 469

Αργύρης Ήργης, Όλγα Μακρή, Η Πιστοποίηση και η Ετοιμότητα των μετεκπαιδευόμενων στα Διδακταλεία εκπαιδευτικών σε θέματα Δίγλωσσης Αγωγής Κωφών 483

Κωνσταντίνα Παναγάκη, Οι μαθησιακές δυσκολίες στο Δημοτικό Σχολείο - Μελέτη περίπτωσης παιδιού με δυσκολίες μάθησης (διά-

γνωση και παρέμβαση)	499
Όλγα Μακρή, Αργύρης Ήργης , Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα ανάμεσα σε δυο νόμους (Ν.2817/14-3-2000 – Ν 3699/ 2-10-2008)	515

Θεματική Ενότητα: Προσχολική Αγωγή

Νικόλαος Ρέλλος, Ιωάννα Παντελίδου , Ελεύθερος χρόνος των παιδιών και εκτός σχολείου εκπαιδευτικές δραστηριότητες	531
Έφη Γώτη, Κώστας Ντίνας , Το (νέο) Πρόγραμμα Σπουδών γλωσσικής διδασκαλίας και οι πρακτικές των νηπιαγωγών	545
Κυριακή Βέλκου , Αξιοποίηση της Τέχνης στο Νηπιαγωγείο	559

Θεματική Ενότητα: Σχολική Παιδαγωγική

Κωνσταντίνος Ντίνας, Αναστάσιος Ξανθόπουλος , Η μεθοδολογία της διδασκαλίας γραμματικών και συντακτικών φαινομένων στις τέσσερις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου	573
Ιωάννης Βασιλαράκης , Περί δικαιωμάτων του κειμένου, του μαθητή και του δασκάλου στην ώρα της λογοτεχνίας. Ο όποιος τελευταίος ας αφήσει ανοιχτή την πόρτα	585
Παρασκευή Σαχινίδου , Δείκτες αποτελεσματικότητας γραπτού λόγου στη σχολική τάξη	597
Παρασκευάς Παρασκευάς , Ηλεκτρικό κύκλωμα: Εναλλακτικές ιδέες/αντιλήψεις μαθητών Στ΄ Δημοτικού	611
Δημήτρης Σιδηρόπουλος , Εκπαίδευση μαθητών στη λειτουργική χρήση στρατηγικών γνωστικής επεξεργασίας: συμβολή στην κοινωνικο-παιδαγωγική αντιμετώπιση του φαινομένου της αποκλίνουσας συμπεριφοράς στο Σχολείο	623
Βασιλική Φούρναρη , Η δημιουργία τεχνικών διδασκαλίας λεξιλογίου – διαγράμματα και παιχνίδια	635

Θεματική Ενότητα: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ιωάννα Λέμα, Αλεξία Καπραβέλου , Μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες: μια πρόκληση για τα πανεπιστημιακά διδασκαλεία	649
Κωνσταντίνος Κεραμάρης, Ευγενία Μπαρμπαγιάννη , Η διαπολιτισμική αγωγή ως μοναδική απάντηση στην αφομοιωτική διάθεση της κυρίαρχης κουλτούρας των χωρών υποδοχής απέναντι στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πληθυσμών διασποράς	659
Νέλλη Ζαφειριάδου , Προσεγγίζοντας το «άλλο»: Το θέατρο στην ξένη γλώσσα ως μέσο για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας	675

Από τα Διδασκαλεία του 19ου αιώνα στα Διδασκαλεία του 20ου και του 21ου αιώνα: Από τη βασική επαγγελματική κατάρτιση στη μετεκπαίδευση

*Μαρία Βεργέτη,
Επίκ. Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Δ.Π.Θ.*

Η αγάπη προς τα «Γράμματα» και η επιθυμία δημιουργίας εθνικού συστήματος παιδείας χαρακτηρίζει τον ελληνισμό ακόμη και στα δύσκολα χρόνια που διαρκεί η ελληνική επανάσταση. Το 1822 η Πελοποννησιακή Γερουσία καθιερώνει τη δωρεάν παιδεία, την υποχρεωτική φοίτηση στα σχολεία, προσκαλεί δασκάλους να διδάξουν σ' αυτά και προτρέπει τους γονείς να φροντίζουν την εκπαίδευση των παιδιών τους, «αρρένων τε και θηλέων» (Καραφύλλης, 2002, 19-20 και Χατζηστεφανίδης, 2005, 41). Το 1824 ιδρύεται στο Άργος το «Πρότυπον Διδασκαλείον» για την εκπαίδευση των δασκάλων δημοτικής εκπαίδευσης (Χατζηστεφανίδης, 2005, 42).

Το ελληνικό κράτος ιδρύεται το 1830 και τέσσερα χρόνια αργότερα ιδρύει το πρώτο Διδασκαλείο (ή Διδασκαλοδιδαστήριο) στην τότε πρωτεύουσα, το Ναύπλιο. Οι υποψήφιοι υπόκεινται σε εισαγωγικές εξετάσεις, οι οποίες αφορούν «το ελευθέρως αναγιγνώσκειν», «το ευκρινώς και ευαναγνώστως γράφειν», τις τέσσερις πράξεις της Αριθμητικής, Ιερά Ιστορία, Πολιτική Ιστορία και Γεωγραφία. Η φοίτηση είναι διετής (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 66). Στόχος είναι η εκπαίδευση στελεχών ικανών να μεταδώσουν τις βασικές γνώσεις που είναι απαραίτητες για την κοινωνική ένταξη των παιδιών σε ένα νεοσύστατο κράτος και σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από αγροτική οικονομία. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 1911 στο ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων του Διδασκαλείου Αθηνών, μαθήματα όπως Ζωολογία, Μελισσοκομία, Ελαιοκομία και Γεωπονική καλύπτουν το 8,12% των ωρών (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 118).

Όπως αναφέρεται στο νόμο του 1834 σκοπός του Διδασκαλείου είναι «1) Να σχηματίζη ικανούς διδασκάλους και διδασκαλίσσας. 2) Να εξετάζη τους υποψηφίους διδασκάλους και τας διδασκαλίσσας, και να καταστρώνη τους καταλόγους αυτών (...)» (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 66). Σύμφωνα με το άρθρο 65 του νόμου η ίδρυση του Διδασκαλείου αποσκοπεί στο «(...) να κατορθωθή η ολίγον κατ' ολίγον ανέγερσις δημοτικών σχολείων εις έκαστον δήμον» ((Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, σελ. 66). Σημαντικά χαρακτηριστικά του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ήδη από το 1834 είναι η υποχρεωτικότητα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

και ο δωρεάν χαρακτήρας της εκπαίδευσης (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 14).

Το 1864 γίνεται αναστολή της λειτουργίας του Διδασκαλείου (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 79). Μέχρι το 1872 όσοι επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του δασκάλου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δίνουν εξετάσεις σε Επιτροπές που συστήνονται για το σκοπό αυτό (Χατζηστεφανίδης, 2005, 50). Ίδρυση νέων Διδασκαλείων παρατηρείται την περίοδο 1878-1911. Ειδικότερα, το 1876 ιδρύεται Διδασκαλείο στη Θεσσαλονίκη, το 1877 αναγνωρίζεται το «Αρσάκειον» Παρθεναγωγείο της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας στην Αθήνα ως «Διδασκαλείον Διδασκαλισσών», το 1878 ιδρύεται το Διδασκαλείο Αθηνών, το 1880 ιδρύονται τα Διδασκαλεία Πελοποννήσου (στην Τρίπολη) και Επτανήσου (στην Κέρκυρα), το 1881 αναγνωρίζεται ως Διδασκαλείο το Παρθεναγωγείο της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας στην Κέρκυρα, το 1882 ιδρύεται στη Λάρισα το Διδασκαλείο Θεσσαλίας (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 28-46). Η συμβολή της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας στην εκπαίδευση των κοριτσιών είναι εξαιρετικά σημαντική. Από την ίδρυσή της το 1836 μέχρι σήμερα η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία παρέχει εκπαίδευση σε Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια και αργότερα Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Ήδη από το 1877 εκπαιδεύει δασκάλους. Το Διδασκαλείο Αθηνών εκπαιδεύει από το 1878 μόνο άντρες, παρά το ότι είχε δημιουργηθεί για την εκπαίδευση και των δύο φύλων. Οι κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής δεν επιτρέπουν τη συνεκπαίδευση ανδρών και γυναικών. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών ιδρύεται το 1837, αλλά η πρώτη φοιτήτρια, η Ιωάννα Στεφανόπολι, εισάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή μόλις το 1890 (Βλ. Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 36). Το 1893 το Αρσάκειο Παρθεναγωγείο Πατρών συμπεριλαμβάνει μονοτάξιο (δηλαδή μονοετές) Διδασκαλείο, το οποίο αργότερα γίνεται τριετές. Από το 1902 λειτουργεί Διδασκαλείο και στο Αρσάκειο Λάρισας (Διαδίκτυο, www.archive.arsakeio.gr/allhistory.pdf, 2009).

Το 1905 καταργούνται τα επαρχιακά Διδασκαλεία, δηλαδή τα Διδασκαλεία Πελοποννήσου, Επτανήσου και Θεσσαλίας (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 42). Στην Κρητική Πολιτεία ιδρύεται το 1903 και λειτουργεί από το 1905 --η ενσωμάτωση της Κρήτης με την Ελλάδα γίνεται το 1913-- τριτάξιο Διδασκαλείο στο Ηράκλειο (Διαδίκτυο, www.edc.uoc.gr/didkritis/index.htm, 2009). Το 1913 με την ενσωμάτωση της Ηπείρου στον εθνικό κορμό ιδρύεται το Διδασκαλείο των Ιωαννίνων (Πληροφορίες από τη Γραμματεία του Διδασκαλείου, 2009). Ήδη από την εποχή της ίδρυσης των πρώτων Διδασκαλείων λειτουργούν και μονοετή Υποδιδασκαλεία για να καλυφθούν πιεστικές ανάγκες για τη λειτουργία των δημοτικών σχολείων.

ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πίνακας 1

ΟΝΟΜΑ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΕΔΡΑ
Πρότυπον Διδασκαλείον	1824	Άργος
Διδασκαλείον (ή Διδασκαλοδι- δακτήριον)	1834	Ναύπλιο
Διδασκαλείον Θεσσαλονίκης	1876	Θεσσαλονίκη
Διάταγμα αναγνώρισης του Αρ- σακείου Παρθεναγωγείου της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας ως Διδασκαλείου Διδασκαλισσών	1877	Αθήνα
Διδασκαλείον εν Αθήναις	1878 (Νόμος ΧΘ΄/11-1-1878)	Αθήνα
Διδασκαλείον εις Πελοπόννησον	1880 (Νόμος ΩΝΘ΄/6-5-1880)	Τρίπολη
Διδασκαλείον εις Επτάνησα	1880 (Νόμος ΩΝΘ΄/6-5-1880. Έναρξη το 1882)	Κέρκυρα
Αναγνώριση του Παρθεναγω- γείου της Φιλεκπαιδευτικής Ε- ταιρείας στην Κέρκυρα ως Δι- δασκαλείου Διδασκαλισσών	1881	Κέρκυρα
Διδασκαλείον Θεσσαλίας	1882	Λάρισα
Αρσάκειον Διδασκαλείον Πα- τρών	1893	Πάτρα

Πηγή: α) Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 14, 28-33, β) Χατζηστεφανίδης, 2005, 42, 70 και γ) Γραμματείες των Διδασκαλείων, 2009.

Καθώς οι κοινωνικές σχέσεις, οι κοινωνικές ανάγκες και η κρατούσα ι-
δεολογία αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, τα Διδασκαλεία τροπο-
ποιούν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα. Σημαντική προσπάθεια αναβάθμι-
σης του θεσμού και αναδιοργάνωση των Διδασκαλείων πραγματοποιείται
το 1914 (Παπακωνσταντίνου και Ανδρέου, 1992, 45). Ο Νόμος 381/1914
ορίζει ότι εκτός του Μαρασλείου ιδρύονται δώδεκα τριτάξια Διδασκαλεία

στις πόλεις: Λαμία, Τρίπολη, Ιωάννινα, δύο στη Θεσσαλονίκη (Αρρένων και Θηλέων), Φλώρινα, Καστοριά, Κοζάνη, Σέρρες, Δράμα, Αλεξανδρούπολη και Ηράκλειο (Ράπτης, *αχρονολόγητο*, 25). Το Διδασκαλείο Αλεξανδρούπολης ιδρύεται το 1914, αλλά αρχίζει να λειτουργεί το 1923. Φέρει την επωνυμία «Διδασκαλείον Θηλέων Θράκης». Πρώτος Διευθυντής είναι ο παιδαγωγός Θεόδωρος Κάστανος, ο οποίος κατάγεται από τη Χίο (Ράπτης, *αχρονολόγητο*, 25).

Η πορεία στο χρόνο του Διδασκαλείου Ιωαννίνων είναι χαρακτηριστική της εξέλιξης του θεσμού: λειτουργεί ως μονοτάξιο Διδασκαλείο το 1913-1914, ως τριτάξιο την περίοδο 1914-1926, ως μονοτάξιο την περίοδο 1924-1928, ως πεντατάξιο την περίοδο 1924-1936 και ως φορέας μετεκπαίδευσης δασκάλων τις περιόδους 1920-1921 και 1929-1930 (Πληροφορίες από τη Γραμματεία του Διδασκαλείου, 2009). Αντίστοιχη είναι και η πορεία του Διδασκαλείου Αρρένων Θεσσαλονίκης: λειτουργεί ως τριτάξιο την περίοδο 1911-1929, ως εξατάξιο την περίοδο 1926-1932 και από το 1929 ως πεντατάξιο μεικτό Διδασκαλείο. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, λόγω της αυξημένης ανάγκης για δασκάλους λειτουργούν μονοετή Διδασκαλεία. (Ευαγγελόπουλος, 1998, 14). Το τριτάξιο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης ιδρύεται το 1914, από το 1925 μετατρέπεται σε εξατάξιο και από το 1929 σε πεντατάξιο μεικτό (Διαδίκτυο, www.auth.gr/, 2009). Το Διδασκαλείο Αλεξανδρούπολης λειτουργεί ως τριτάξιο την περίοδο 1923-1930, ως εξατάξιο την περίοδο 1924-1928 και ως πεντατάξιο την περίοδο 1928-1935. Στα τριτάξια Διδασκαλεία εισάγονται απόφοιτοι της Γ' τάξης του Γυμνασίου, στα εξατάξια απόφοιτοι Δημοτικού και στα πεντατάξια απόφοιτοι της Β' Γυμνασίου (Ράπτης, *αχρονολόγητο*, 40).

Το 1922 αρχίζει η μετεκπαίδευση των δασκάλων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οι δάσκαλοι επιλέγονται με διαγωνισμό και προορίζονται να καταλάβουν θέσεις Επιθεωρητών ή άλλες διοικητικές θέσεις. Η μετεκπαίδευση υλοποιείται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 1964-1965. Τα ακαδημαϊκά έτη 1966-1967 και 1967-1968 γίνεται στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και από το ακαδημαϊκό έτος 1968-1969 μέχρι σήμερα λειτουργεί μετεκπαίδευση δασκάλων στο «Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης» (Χατζηστεφανίδης, 2005, 195). Ο όρος «Διδασκαλείο» συνδέεται πλέον και με την επιμόρφωση, καθώς το 1923 με Νομοθετικό Διάταγμα (11.10.1923) ιδρύεται το Μαράσλειο Διδασκαλείο, το οποίο προσαρτάται ως πρότυπο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Η Ακαδημία ιδρύεται το 1920 και αρχίζει να λειτουργεί το 1924. Όμως τα πολιτικά γεγονότα της εποχής οδηγούν στο κλείσιμό της (Καραφύλλης, 2002, 100, 102). Το 1927 προτείνεται η ίδρυση τμήματος μετεκπαίδευσης και στο

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, αλλά η πρόταση δεν υλοποιείται (Διαδίκτυο, www.eled.auth.gr/didaskaleio/, 2009).

Το 1933 με το Νόμο 5802/1933 καταργούνται όλα τα Διδασκαλεία. Το έργο της επαγγελματικής κατάρτισης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναλαμβάνουν από το 1933 οι διетуούς φοίτησης Παιδαγωγικές Ακαδημίες και αργότερα, από το 1982 τα τετραετούς φοίτησης Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Η ίδρυση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών ορίζεται στο νόμο 5802/1933. Στον ίδιο νόμο προβλέπεται ίδρυση έξι Παιδαγωγικών Ακαδημιών, οι οποίες λειτουργούν από το σχολικό έτος 1934-35. Το 1934 με το Νόμο 6322/1934 αυξάνεται ο αριθμός των Παιδαγωγικών Ακαδημιών σε επτά (Χατζηστεφανίδης, 2005, 22). Ο νόμος 4379/1964 ορίζει τριετή φοίτηση στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, αλλά με τον Α.Ν. 129/1967 η φοίτηση ορίζεται και πάλι σε δύο χρόνια (Χατζηστεφανίδης, 2005, 278). Οι πόλεις που αποκτούν Ακαδημίες το 1933 και το 1934 είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, τα Ιωάννινα, η Αλεξανδρούπολη, η Λαμία, η Τρίπολη και το Ηράκλειο (Καραφύλλης, 2002, 113). Τα επόμενα χρόνια Παιδαγωγικές Ακαδημίες ιδρύονται στη Μυτιλήνη, Λάρισα, Φλώρινα, Ρόδο και Λαμία (Καραφύλλης, 2002, 114).

Το 1972 με το Ν.Δ. 1222 το Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης αναφέρεται ως «Μαράσλειο Διδασκαλείο». Αποκτά δικό του εκπαιδευτικό προσωπικό, στεγάζεται στο κτίριο της Μαρασλείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας και αλλάζει το Πρόγραμμα Σπουδών. Ειδικότερα, λειτουργούν τμήματα Γενικής Αγωγής δασκάλων και νηπιαγωγών διетуούς διάρκειας, τμήματα μετεκπαίδευσης δασκάλων και νηπιαγωγών στην Ειδική Αγωγή και Τμήμα Ειδικών Προγραμμάτων με επιμόρφωση διάρκειας μέχρι έξι μηνών. Σκοπός είναι οι σπουδές στην Παιδαγωγική, Ψυχολογία, Διδακτική, Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης και η έρευνα σ' αυτά τα επιστημονικά πεδία. Η εισαγωγή γίνεται έπειτα από γραπτό διαγωνισμό, απαιτείται τουλάχιστον πενταετής προϋπηρεσία στο εθνικό σύστημα παιδείας και ηλικία μέχρι σαράντα ετών (Διαδίκτυο, www.elemedu.upatras.gr, 2009).

Το 1982, σύμφωνα με το άρθρο 46 του νόμου 1268/1982 «ιδρύονται Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης». (Καραφύλλης, 2002, 161). Η έναρξη λειτουργίας των Παιδαγωγικών Τμημάτων γίνεται το ακαδημαϊκό έτος 1984-85. Παράλληλα οι διетуούς φοίτησης Παιδαγωγικές Ακαδημίες και οι Σχολές Νηπιαγωγών συνεχίζουν να λειτουργούν και να δέχονται σπουδαστές μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 1985-86. Το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 εισάγονται οι

τελευταίοι σπουδαστές σε πέντε Παιδαγωγικές Ακαδημίες και Σχολές Νηπιαγωγών της επαρχίας (Χατζηστεφανίδης, 2005, 278). Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης λειτουργούν στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Ιωαννίνων, Κρήτης, Θράκης, Αιγαίου, Θεσσαλίας και ένα Τμήμα στη Φλώρινα ως Παράρτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Καραφύλλης, 2002, 161).

Ο νόμος 1566/1985 αναθέτει τη λειτουργία του Μαρασλείου Διδασκαλείου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το ακαδημαϊκό έτος 1995-1996 το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει την ευθύνη για τη διοίκηση και τη λειτουργία του Διδασκαλείου.

Το 1995 ο Νόμος 2327/1995, Άρθρο 8, ορίζει την ίδρυση και λειτουργία Διδασκαλείου στη Θεσσαλονίκη, το οποίο λαμβάνει την επωνυμία «Δημήτριος Γληνός» (Φ.Ε.Κ. 156/31 Ιουλίου 1995, τεύχος πρώτο και Διαδικτυο, www.eled.auth.gr/didaskaleio/, 2009). Στον ίδιο νόμο στο άρθρο 5, διατυπώνεται ο σκοπός ίδρυσης των διδασκαλείων ως φορέων μετεκπαίδευσης. Το άρθρο αναφέρεται στην ένταξη, στους σκοπούς και στον τίτλο σπουδών του Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαίδευσης, αλλά όλα τα μεταγενέστερα Διδασκαλεία, περιλαμβάνουν στους σκοπούς τους τις παραγράφους 2 και 3 του συγκεκριμένου άρθρου, σύμφωνα με τις οποίες Σκοπός ίδρυσης των Διδασκαλείων είναι: «2. (...) η μετεκπαίδευση και εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. 3. Στα πλαίσια αυτά (...) επιδιώκει: α) Να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα των επιστημών της αγωγής και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. β) να προάγει την έρευνα, την παραγωγή και τη μετάδοση γνώσεων και εμπειριών που συμβάλλουν στην εκπαιδευτική ανάπτυξη της χώρας. γ) να παρέχει τις απαραίτητες πρόσθετες γενικές και ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, που εξασφαλίζουν την ελεύθερη και ισότιμη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης» (Φ.Ε.Κ. 156/31 Ιουλίου 1995, τεύχος πρώτο, Νόμος υπ' αριθ. 2327, Άρθρο 5, Παρ. 2 & 3).

Όπως παρουσιάζει ο Πίνακας 2, το Μαράσλειο Διδασκαλείο φέρει το όνομα του εθνικού ευεργέτη Γρηγορίου Μαρασλή. Τη δεκαετία 1995-2005 ιδρύονται επτά Διδασκαλεία, το ένα, όπως ήδη έχει αναφερθεί στη Θεσσαλονίκη και τα υπόλοιπα έξι περιφερειακά. Εκτός από το Διδασκαλείο Ιωαννίνων, τα υπόλοιπα φέρουν ονόματα προσωπικοτήτων. Ειδικότερα, οι επωνυμίες είναι: Διδασκαλείο Πατρών «Ευάγγελος Παπανούτσος», Διδασκαλείο Ρεθύμνου «Μαρία Αμαριώτου», Διδασκαλείο Ρόδου «Αλέξανδρος Δελμούζος», Διδασκαλείο Αλεξανδρούπολης «Θεόδωρος Κάστανος». Ο-

πως ο πίνακας 2 παρουσιάζει η έναρξη λειτουργίας τους γίνεται τον ίδιο χρόνο με τη δημοσίευση του Φ.Ε.Κ. ίδρυσής τους ή ένα με τρία χρόνια αργότερα.

ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πίνακας 2

ΟΝΟΜΑ (Η επωνυμία δεν ορίζεται σε όλες τις περιπτώσεις στο Φ.Ε.Κ., αλλά ορίζεται αργότερα από τη Γενική Συνέλευση του αντίστοιχου Παιδαγωγικού Τμήματος)	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΕΔΡΑ Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Μαράσλειο Διδασκαλείο	1922 (από το 1972 η επωνυμία Μαράσλειο)	Αθήνα (Πανεπιστήμιο Αθηνών)
Διδασκαλείο «Δημήτριος Γληνός»	1995 (Φ.Ε.Κ. 156/31-7-1995)	Θεσσαλονίκη (Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσ/νίκης)
Διδασκαλείο Γενικής Μετεκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής	1996 (Φ.Ε.Κ. 231/19-91996, τ. Α')	Ιωάννινα (Παν/μιο Ιωαννίνων)
Διδασκαλείο Γενικής και Ειδικής Αγωγής «Ευάγγελος Παπανούτσος»	1998 (Φ.Ε.Κ. 104/15-51998 τ. Α')	Πάτρα (Πανεπιστήμιο Πατρών)
Διδασκαλείο Γενικής Μετεκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής «Μαρία Αμαριώτου»	1998 (Φ.Ε.Κ. 104/15-51998 τ. Α')	Ρέθυμνο (Παν/μιο Κρήτης)
Διδασκαλείο Γενικής και Ειδικής Αγωγής «Αλέξανδρος Δελμούζος»	2000 (έναρξη το 2001) (Φ.Ε.Κ. 191/4-9-2000)	Ρόδος (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)
Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης «Θεόδωρος Κάστανος»	2005 (έναρξη το 2008) (Φ.Ε.Κ. 193/2-8-2005)	Αλεξανδρούπολη (Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης)

Πηγή: Οδηγοί και Προγράμματα Σπουδών των Διδασκαλείων, έντυπα ή αναρτημένα στο Διαδίκτυο

Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τη φοίτηση στα Διδασκαλεία, όπως προκύπτει τόσο από το σύνολο των εκπαιδευτικών που υποβάλλονται κάθε χρόνο στη διαδικασία των εξετάσεων, όσο και το γεγονός ότι παρά την υποχρεωτική και απαιτητική φοίτηση, σχεδόν όλοι περατώνουν τις σπουδές τους (Πληροφορίες από Πίνακες και Διαγράμματα, που είναι αναρτημένα στο Διαδίκτυο από τις Γραμματείες των Διδασκαλείων, συλλογή των πληροφοριών το 2009).

Από τα τέλη του 20ού αιώνα οι συνεχείς και μεγάλες κοινωνικές αλλαγές σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποιημένη πλέον οικονομία επιβάλλουν εξειδικευμένες γνώσεις και δια βίου μάθηση. Τα Διδασκαλεία προσπαθούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εποχής και αυτό αντικατοπτρίζεται στα Προγράμματα Σπουδών. Οι κοινωνικές αξίες της προστασίας του περιβάλλοντος, του σεβασμού στην ετερότητα, της δια βίου μάθησης και της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην εκπαίδευση ομάδων ευάλωτων στον κοινωνικό αποκλεισμό μεταδίδονται μέσω πολλών από τα μαθήματα επιλογής. Σαφή ευρωπαϊκό προσανατολισμό έχει το Μαράσλειο Διδασκαλείο Αθηνών, στο οποίο ήδη από το 1998 λειτουργεί «Επιτροπή Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων» με στόχο την υλοποίηση και εφαρμογή ευρωπαϊκών προγραμμάτων ώστε να ενισχυθεί η επιστημονική συνεργασία με άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και να πραγματοποιούνται ανταλλαγές μετεκπαιδευομένων, διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.

Σε όλα τα Διδασκαλεία (εκτός από το Διδασκαλείο Αλεξανδρούπολης «Θεόδωρος Κάστανος», το οποίο είναι νεοσύστατο και παρέχει Γενική Μετεκπαίδευση) λειτουργούν κατευθύνσεις Γενικής και Ειδικής Μετεκπαίδευσης. Στο Μαράσλειο Διδασκαλείο λειτουργούν τρεις κατευθύνσεις Ειδικής Αγωγής (Παιδαγωγική και Διδακτική παιδιών με προβλήματα ακοής, Παιδαγωγική και Διδακτική παιδιών με προβλήματα όρασης και Παιδαγωγική και Διδακτική παιδιών με κινητικά προβλήματα). Σε δύο Διδασκαλεία, στο Διδασκαλείο Θεσσαλονίκης «Δημήτριος Γληνός» και στο Διδασκαλείο Αλεξανδρούπολης «Θεόδωρος Κάστανος» στις υποχρεώσεις των σπουδαστών περιλαμβάνεται και η εκπόνηση ερευνητικού προγράμματος. Στόχος είναι η σύνδεση της επιστημονικής έρευνας με την εκπαιδευτική δράση, όπως απαιτεί η σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Μετεκπαίδευση, δηλαδή μεταπτυχιακές σπουδές, ή επιμόρφωση; Αυτό είναι το ερώτημα που προκύπτει από τη μελέτη και «σύγκριση» των Προγραμμάτων Σπουδών των Διδασκαλείων. Οι μεγάλες διαφοροποιήσεις, τόσο στις παρεχόμενες γνώσεις όσο και στον τρόπο αξιολόγησης (π.χ. υποχρεωτική ή προαιρετική διπλωματική εργασία, εκπόνηση ή όχι ερευνητικού προγράμματος) καθιστούν πολύ δύσκολη την απάντηση. Όμως το ερώτημα και επακόλουθα η απάντηση σ' αυτό δεν έχουν την ίδια σημαντικότητα που είχαν τη δεκαετία του 1990. Οι κοινωνικές ανάγκες που υπάρχουν την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα διαμορφώνονται σε μια ραγδαία μεταβαλλόμενη κοινωνία που χαρακτηρίζεται από πολυπολιτισμικότητα, χαλάρωση των παραδοσιακών αξιών, ατονία των νόμων και οικονομική ύφεση. Σ' αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη όχι μόνο η ισχυροποίηση του επιστημονικών γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών αλλά και η αλλαγή του κοινω-

νικού τους ρόλου. Το κοινωνικό γόητρο που παραδοσιακά είχαν οι δάσκαλοι στις ελληνικές κοινότητες άρχισε σταδιακά να μειώνεται μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους. Αυτή η πορεία πρέπει να αναστραφεί. Σήμερα, τα Διδασκαλεία, και κυρίως τα Περιφερειακά, μπορούν να αποτελέσουν τη γέφυρα σχολείου και κοινωνίας. Νέες γενιές εν ενεργεία εκπαιδευτικών μπορούν να αποκτήσουν, αλλά κυρίως να αφομοιώσουν κοινωνικές αξίες όπως οι υποχρεώσεις του πολίτη (και όχι μόνο τα δικαιώματα), η αποδοχή του άλλου, η συνεργασία με την οικογένεια του μαθητή (και όχι μόνο με το μαθητή), η αγάπη για τον τόπο όπου βρίσκεται το σχολείο, η συμμετοχή του σχολείου στα δρώμενα της κοινότητας ή της πόλης. Για την εσωτερικευση και επακόλουθα τη μετάδοση στους μαθητές και στα άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας αυτών των αξιών απαιτούνται ανθρωπιστικές και κοινωνικές σπουδές με έμφαση στη γνώση της τοπικής κοινωνίας στη οποία έχει την έδρα του το Διδασκαλείο. Οι σπουδές αυτές πρέπει να συνδυάζονται με μεταπτυχιακού επιπέδου επικαιροποίηση των γνώσεων στην Παιδαγωγική Επιστήμη. Επιπλέον, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο Διδασκαλείο, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να έχουν όλες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την υλοποίηση εκπαιδευτικών και ευρύτερα κοινωνικών ερευνών.

Abstract

From the Didaskaleion of the 19th century to the Didaskaleion of the 20th and 21st centuries: From basic vocational training to further education. In the 19th century the newly established Greek state instituted the Didaskaleion to train competent teachers to transmit the basic knowledge essential for the social integration of children living in a rural society. Two important features of the Greek education system since 1834 were that primary schooling was compulsory and that it was free. As time moved on, social relations, social needs and prevailing ideologies changed and these Schools modified their training programmes accordingly. In the 20th century the Didaskaleion was abolished and its social role in the professional training of teachers was assumed first by Schools of Education and later by University Departments of Primary Education. By the end of that century specialised knowledge and life-long learning had become a necessity, dictated by continual major social changes within a globalised economy. The Didaskaleia are now being re-established as institutes of further education.

Βιβλιογραφία

- Ευαγγελόπουλος, Σ. (1998). Οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Αθήνα: Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
- Καραφύλλης, Α. (2002). Νεοελληνική εκπαίδευση: Δύο αιώνες μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Αθήνα: Εκδ. Κριτική.
- Παπακωνσταντίνου, Π. και Ανδρέου, Α. (1992). Τα Διδασκαλεία και η ανάπτυξη της παιδαγωγικής σκέψης 1875-1914. Αθήνα: Εκδ. Οδυσσέας.
- Ράπτης, Ν. (χ.χ.). Το Διδασκαλείο και η Ζαρίφειος Παιδαγωγική Ακαδημία Αλεξανδρουπόλεως: Ιστορικο-αναμνηστικό Λεύκωμα για τα 100χρονα από την ίδρυση της Αλεξανδρουπόλεως (1878-1978). Αλεξανδρούπολη.
- Χατζηστεφανίδης, Θ. Δ. (2005). Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (1821-1986). 3η έκδοση βελτιωμένη. Αθήνα: Εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα.

Διαδίκτυο

- www.archive.arsakeio.gr/allhistory.pdf, 2009.
- www.cc.uoa.gr/maraslio/, 2009.
- www.edc.uoc.gr/didkritis/index.htm, 2009.
- www.eled.auth.gr/didaskaleio/, 2009.
- www.elemedu.upatras.gr, 2009.
- www.rhodes.aegean.gr/ptde/studies/didaskaleio.asp, 2009.

ISBN: 978-960-467-141-0